

Twee miniaturen

HERMAN COENEN

Overdoen

Opeens ging het over onze vaders. Die van jou, tachtig, voorovergebogen over tafel, met zijn waxinelichtje dat helemaal leegbranden moet, voortdurend peutert hij met een lucifer in het gesmolten kaarsvet, steeds maar bijeenvegen, dan kan het kuipje netjes worden weggeworpen, en de oorlog, ja ze zijn tot Lyon gereden, allemaal gestudeerde mensen, goede kameraden, weinig oponthoud. En de mijne aan de andere kant, de brug over de Maas, de dag dat ze kwamen. Hij schoot, een seconde eerder dan die ander. De avond waarop hij het mij vertelde, was ik even oud als hij die dag.

In jouw wereld regende het altijd, huizen, kleren, hoeden, alles was grauw als op de foto's die je laatst nog zag. En ik, mijn frêle lijf vol nerveuze tics, werd op mijn tiende naar een eiland gestuurd. Voor kort vergat ik de keukentafel waaraan ik zat, verstijfd om zijn driftbuien.

Kleine jongens, aan weerszijden van de grens.

Vandaag steken we hem over, we lachen, de tragiek is zo lang geleden, we vertellen elkaar van de oude mannen met hun luciferdoosjes, hun hele leven past erin, maar god konden we toch maar één keer nog hun hoofd kussen en zeggen, Pap ik weet het zeker, we zijn twintig, wij, jullie, onze kinderen, iedereen is twintig en we doen het over, deze keer doen we het anders, helemaal, voor eens en altijd anders.

Afscheid

Daar staat hij dan, tegen de voorkap van zijn auto geleund. Op de achtergrond de grote circustent. Donkerblauw.

'Wij artiesten werken altijd maar in donkere ruimtes. Tent, Theater. Nooit in het daglicht.'

Hier buiten schijnt de zon. Fel, voor de tijd van het jaar. Stof waait in je ogen. Op de grond heb ik een hoop zand ontdekt met schelpen erin. Een eind verderop staat een esdoorn. In de schaduw van zijn jonge bladeren heb ik zitten wachten, in mijn krant de reacties lezend op het overlijden van de geliefde schrijver.

'Hoe ging het vandaag?' vraag ik.

'Nou ja, niet heel slecht. Maar toch weet ik het niet...'

Zoveel twijfel. Steeds weer. Niet kunnen doordringen. Waar is de stroom die allen meeneemt?

'Net voor het einde was er een meisje. Ik had de hele week gedacht: "Die leert het nooit." En dan opeens komt er iets, zo mooi.'

Daarstraks hoorde ik door de opening in de tent zijn stem, luid zijn aansporingen roepend. Bijna wanhopig.

Zoveel te zeggen hebben en steeds maar weer tegen die barrières aanlopen. Ik vertel van de overleden schrijver.

Hij zegt: 'Later als ik groot ben, schrijf ik een boek. Maar nu, ik heb geen tijd om te zitten. Altijd oefenen, ballen in de lucht werpen, voorkomen dat ze vallen. En toch vallen ze steeds weer.'

'Kleine stukjes. Een boek is niet nodig. Alles in een klein stukje.'

Hij knikt. Vraagt dan of ik Agota Kristof al gelezen heb, de fabriekarbeidster die in een vreemde taal moest overleven. Met haar karige zinnen. Ze heeft het klaargespeeld.